

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR. 410.020.03.2021

Pan
Łukasz Nowak
Nadleśniczy
Nadleśnictwo Niepołomice
Ul. Myśliwska 41
32-005 Niepołomice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/051 Gospodarowanie środkami funduszu leśnego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Niepołomice, ul. Myśliwska 41, 32-005 Niepołomice (dalej: Nadleśnictwo).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Nadleśniczy Łukasz Nowak, od 3 marca 2016 r. (dalej: Nadleśniczy).
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Planowanie środków funduszu leśnego.2. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Małgorzata Kram, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/90/2021 z 21 lipca 2021 r. (akta kontroli str.1-4)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019 – 2021 (I półrocze) w Nadleśnictwie prawidłowo planowano środki funduszu leśnego³. Nadleśniczy składał stosowne wnioski do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych⁴ za pośrednictwem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krakowie⁵ o dofinansowanie zadań. W przyjętych zarządzeniach Nadleśniczego Planach finansowo-gospodarczych przewidziano wydatki FL na zadania mieszczące się w katalogu określonym w art. 58 ust. 1-3a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁶.

Na podstawie analizy przychodów ze sprzedaży drewna zrealizowanej w wybranych sześciu miesiącach (styczeń i lipiec każdego z lat objętych kontrolą), NIK stwierdziła, że w Nadleśnictwie prawidłowo naliczano wysokość miesięcznego odpisu podstawowego na FL oraz terminowo przekazywano na rachunek bankowy RDLP środki finansowe z tego tytułu. W okresie objętym kontrolą wysokość miesięcznego odpisu na FL wyniosła odpowiednio: 1 118,93 tys. zł, 1 089,67 tys. zł (I półrocze 2021 r.).

(akta kontroli str. 69, 244-263, 265-277, 416-430, 442-452, 471-473)

Kontrola pięciu postępowań o udzielenie zamówień publicznych, dotyczących zawartych przez Nadleśnictwo umów o łącznej wartości 3 443,8 tys. zł⁷, wykazała, że przy ich udzielaniu zachowano wymagania wynikające z ustawy prawo zamówień publicznych⁸. Kwoty przeznaczone na realizację przedmiotowych umów zostały ujęte w planach finansowo-gospodarczych, przyjętych zarządzeniami Nadleśniczego.

Wynik finansowy Nadleśnictwa w okresie objętym kontrolą wynosił odpowiednio: 204,48 tys. zł, 276,48 tys. zł, 918,24 tys. zł (I półrocze 2021 r.). Po zakończeniu roku podlegał on weryfikacji z uwzględnieniem otrzymanych dopłat do działalności podstawowej i administracyjnej oraz dopłaty do zadań administracji publicznej. NIK zaznacza, że wypracowywanie przez Nadleśnictwo w latach 2019 i 2020 zysku netto było możliwe dzięki otrzymaniu w tym okresie środków z FL na wyrównanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Planowanie środków funduszu leśnego.

W latach 2019 – 2021 (I półrocze), Dyrektor RDLP ustalał corocznie dla Nadleśnictwa wielkości wskaźnika odpisu podstawowego na FL w wysokości odpowiednio: 14%, 14%, 12%. O zmianie wysokości wskaźnika na 2021 r. Nadleśnictwo zostało poinformowane Zarządzeniem nr 10 Dyrektora RDLP z 12 maja 2021 r. w sprawie *planu finansowo-gospodarczego RDLP na rok 2021*. W zarządzeniu Dyrektora RDLP z 6 października 2020 r. w sprawie *Prowizorium planu finansowo-gospodarczego na 2021 r.*, wskaźnik ten wynosił 14%.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

³ Dalej: FL.

⁴ Dalej: DGLP.

⁵ Dalej: RDLP.

⁶ Dalej: uol.

⁷ Po dwie umowy o najwyższej wartości w latach 2019 i 2020 oraz w 2021 r. jedną umowę o najwyższej wartości w 2021 r., które zostały dofinansowane ze środków FL lub dotyczyły realizacji usług leśnych, w zakresie których Nadleśnictwo otrzymywało wyrównanie z FL.

⁸ Dalej: upzp – Dz.U.2019.1843 ze zm.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Wysokość tego wskaźnika Nadleśniczy uwzględniał w zatwierdzanych w drodze zarządzeń *Prowizoriach planu finansowo-gospodarczego* oraz *Planach Finansowo-Gospodarczych*. Przygotowując przedmiotowe dokumenty Nadleśniczy opierał się na otrzymanych z RDLP wskaźnikach kosztów do przychodów wynoszących w kolejnych latach odpowiednio: 1,3100; 1,4030; 1,3810. W przyjętych *Prowizoriach planu finansowo-gospodarczego* a następnie w *Planach finansowo-gospodarczych* przewidziano wydatki z FL na zadania mieszczące się w katalogu określonym w art. 58 ust. 1-3a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach.

(akta kontroli str. 68, 111-243)

W latach 2019 – 2021 środki celowe zaplanowane na realizację zadań finansowanych z FL wyniosły odpowiednio: 343,4 tys. zł w 2019 r., 974,6 tys. zł w 2020 r. i 740,2 tys. zł w 2021r. Ponadto w Nadleśnictwie zaplanowano środki z FL na wyrównanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej w wysokości (po korekcie dokonanej przez RDLP - działalność podstawowa i administracyjna): 5 027,7 tys. zł w 2019 r., 4 997,10 tys. zł w 2020 r. i 5 495,9 tys. zł w 2021 r. Łącznie zaplanowane w latach 2019 – 2021 środki z FL wyniosły odpowiednio: 5 371,1 tys. zł, 5 971,7 tys. zł, 6 236,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 111-243, 244-263)

W latach 2019-2021 kryteria i procedury ubiegania się o dofinansowanie z FL zostały ustalone następującymi zarządzeniami:

1. nr 1 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 31 stycznia 2012 r. w sprawie zasad i procedur postępowania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych w zakresie dysponowania środkami FL (obowiązywało do 15 października 2020 r.),
2. nr 23 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na 2019 r.,
3. nr 27 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na 2020 r.,
4. nr 66 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 15 października 2020 r. w sprawie jednolitych zasad gospodarowania środkami FL w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych,
5. nr 29 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 kwietnia 2021 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na 2021 r.

W okresie objętym kontrolą Nadleśniczy nie ustalał wewnętrznych uregulowań dla Nadleśnictwa w zakresie ubiegania się o dofinansowanie z FL. Stosowano ww. uregulowania wewnętrzne LP przekazywane do Nadleśnictwa za pośrednictwem RDLP, a wnioski o dofinansowanie zadań z FL składane były do DGLP za pośrednictwem RDLP.

(akta kontroli str. 64, 264)

W okresie objętym kontrolą Nadleśniczy złożył do Dyrektora Generalnego LP (za pośrednictwem Dyrektora RDLP) pisemne wnioski, na łączną kwotę 3 259,29 tys. zł, o wyrażenie zgody na realizację następujących zadań finansowanych z FL¹⁰:

1. Kompleksowy projekt ochrony Żubra.
2. Zagospodarowanie turystyczne Polany Poszyna.
3. Wykonanie chłodni na karmę soczystą Ośrodka Hodowli Żubrów¹¹.

¹⁰ Kwota ujęta w przyjętych planach zasadniczych na poszczególne lata objęte kontrolą.

4. Budowa nowego ogrodzenia zewnętrznego OHŻ.
5. Amortyzacja OHŻ MPK.
6. Obsługa OHŻ.
7. Budowa wewnętrznych ciągów komunikacyjnych OHŻ.
8. Zakup ciągnika do OHŻ.
9. Zakup ładowacza czołowego do OHŻ.
10. Rozbudowa infrastruktury łowieckiej OHŻ (Łowiectwo - zwalczanie ASF)¹².
11. Aktywne Udostępnianie Lasu.
12. Przebudowa Drogi Królewskiej.

(akta kontroli str. 264, 749, 765-776)

Przyznana kwota na zadania wyniosła łącznie 758,1 tys. zł, przy czym nie przyznano środków na przedsięwzięcia pn.: *Kompleksowy projekt ochrony Żubra, Zagospodarowanie turystyczne Polany Poszyna, Rozbudowa infrastruktury łowieckiej OHŻ (Łowiectwo - zwalczanie ASF), Aktywne Udostępnianie Lasu oraz Przebudowa Drogi Królewskiej*.

W okresie objętym kontrolą zrealizowano trzy z nich (448,25 tys. zł), tj.: *Wykonanie chłodni na karmę soczystą OHŻ, Amortyzacja OHŻ wraz z Obsługą OHŻ*.

Oprócz ww. zadań Nadleśnictwo wnioskowało za pośrednictwem RDLP do DGLP o uzyskanie środków na zadania: Konkurs „O Róg Zbramira” (50,0 tys. zł) oraz różne wydarzenia sportowo i integracyjne (41,0 tys.)¹³, tj. zadania finansowane za pośrednictwem Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych (dalej: CILP¹⁴). Przedmiotowe wnioski po wewnętrznej weryfikacji nie zostały ujęte w wykazie zadań wnioskowanych/realizowanych w Nadleśnictwie finansowanych ze środków FL. Kwoty wnioskowane przez Nadleśnictwo w każdym przypadku przewyższały kwoty przyznane z FL.

(akta kontroli str. 6-7, 15-18, 336-374, 536-594, 638-673, 677-709, 749)

Nadleśniczy wyjaśnił, że powodem zmian w wysokości wnioskowanych kwot oczekiwanego dofinansowania z FL było m.in. to, że 30 maja 2019 roku Nadleśnictwo stało się beneficjentem projektu POliŚ¹⁵, przez co wnioskowane zadanie o szacowanej wartości ok. 200 tys. zł można rozliczyć z funduszem leśnym do 15 % wnioskowanej kwoty na całe zadanie. W wyniku prowadzonych postępowań, po wyborze wykonawców wartość zadania uległa zmniejszeniu zgodnie z wybranymi ofertami. (...). Zmiany kwot poszczególnych wniosków pomiędzy prowizorium planu a planem zasadniczym wynikają z rozstrzygnięć przetargów na planowe zadania. Na przedmiotową zmianę może mieć również wpływ to czy uwzględniono lub odstąpiono w kolejnym wniosku od któregoś z zadań, np.: ujęto we wniosku zakup skrzyń do transportu żubrów a w kolejnym składanym w tym samym roku wniosku brak tej pozycji co wynikało z bieżącej rezygnacji z przemieszczania osobników żubrów po ustaleniach z SGGW¹⁶ w Warszawie. (...).

Zmiana w wysokości wnioskowanych kwot na zadanie „Zagospodarowanie turystyczne Polany Poszyna (Zagospodarowanie Polany Poszyna)”, wynika ze zmiany zakresu rzeczowego zadania.

¹¹ Dalej: OHŻ.

¹² Ostatecznie przyjęta do realizacji ze środków własnych, nie FL w Prowizorium Planu Gospodarczo-Finansowego na 2021 r. w kwocie 123 tys. zł.

¹³ Np.: Święto lasu - 8 tys. zł, Półmaraton po Puszczy - 2 tys. zł.

¹⁴ Jednostka organizacyjna LP o zasięgu krajowym uzyskująca finansowanie m.in. z FL.

¹⁵ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

https://www.pois.gov.pl/media/43737/SzOOP_POIS_1_19.pdf.

¹⁶ Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Wniosek z 03.09.2018 r. dotyczący zadania o nazwie „Zagospodarowanie turystyczne Polany Poszyna w Puszczy Niepołomickiej, w tym budowa kaplicy Bożego Miłosierdzia” dotyczył rzeczowo: zorganizowania miejsca postoju i wypoczynku, wykonania tablic informacyjnych dot. walorów przyrodniczych i historycznych miejsc Polany Poszyna i Puszczy Niepołomickiej, utworzenie miejsca pamięci patriotycznej, budowy kaplicy związanej z upamiętnieniem 100-lecia odzyskania niepodległości przez Rzeczpospolitą Polską.

Wniosek z 18.02.2019 r. dotyczący zadania o nazwie „Zagospodarowanie turystyczne Polany Poszyna w Puszczy Niepołomickiej, w tym przebudowa odcinka Drogi Królewskiej” dotyczył rzeczowo wykonania następujących elementów: miejsca postoju pojazdów, urządzenia żywoptotów, odrestaurowania jazu na cieku wodnym Traczkówka, lokalizacji toalet, wykonania kładki, wykonania tablic informacyjnych, miejsca wypoczynku dla turystów, przebudowy odcinka Drogi Królewskiej z pasem jezdni dla rowerzystów, wykonania dokumentacji projektowej.

W dniu 12.08.2019 r. złożono wniosek dotyczący zadania o nazwie „Zagospodarowanie turystyczne Polany Poszyna”, który rzeczowo dotyczył następujących elementów: zorganizowania miejsca postoju i wypoczynku, wykonania miejsc postojowych pojazdów, odmulenia zbiornika wodnego przy szlaku turystyczno- rowerowym, remontu istniejącej elektrowni wodnej, wykonania kładek nad ciekami wodnymi.

W dniu 29.04.2021 r. złożono wniosek dotyczący zadania o nazwie „Zagospodarowanie turystyczne polany Poszyna - wykonanie szlaku turystycznego rowerowego - etap trzeci”, który rzeczowo dot. wykonania szlaku turystycznego rowerowego o dł. 6,5 km prowadzącego od początku kompleksu leśnego Puszczy Niepołomickiej od strony Niepołomic - oddz. 97 do parkingu powiatowego przy Drodze Królewskiej - oddz. 84, budowy parkingu dla pojazdów przy Polanie Poszyna.

Ponadto Nadleśniczy wyjaśnił, że składanie wniosków o dofinansowanie z FL poprzedzone było analizą ekonomiczną celem weryfikacji możliwości finansowania zadań ze środków własnych jednostki, a gdy koszt planowanego zadania przewyższał możliwości inwestycyjne Nadleśnictwa istniała możliwość skorzystania z dofinansowania z FL.

(akta kontroli str. 710-749, 750-753, 777-823)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo otrzymało z FL dopłaty w następujących wysokościach:

- 2019 r. - 5 027,70 tys. zł stanowiące 56,41% poniesionych kosztów ogółem (8 912,17 tys. zł) oraz 53,10% przychodów (9 468,34 tys. zł).
- 2020 r. - 4 997,10 tys. zł stanowiące 58,18 % poniesionych kosztów ogółem (8 588,85 tys. zł) oraz 54,40 % przychodów (9 185,10 tys. zł).
- 2021 r. (I półrocze) - 2 747,95 tys. zł stanowiące 74,08% poniesionych kosztów ogółem (3 709,0 tys. zł) oraz 58,02% przychodów (4 736, 1 tys. zł).

W planach finansowo-gospodarczych Nadleśnictwa na lata 2019-2021, zadania finansowane z FL były ujmowane w zał. 6 *Rozrachunki wewnętrzbranżowe*, w podziale na kategorie, przy czym:

- W 2019 r. zaplanowano środki w 11 kategoriach: odpis podstawowy, wyrównanie niedoborów – art. 58 ust. 1 uol, I ŻUBR, I PRŁAÇLP, ŻUBR, UL - sporządzanie planów urządzania lasów art. 58 ust.2 pkt 6 uol, sporządzenie planów zalesienia – art. 54 ust. 7 uol, obowiązkowe wpłaty ze sprzedaży drewna, ANZI – zabezpieczenia infrastruktury niziny, ŻUBR-K, ŻUBR-N, wpłaty z jednostek – art. 53 ust. 1 uol.

W kategorii 1.4.1 wspólne przedsięwzięcia j.o. LP – art. 58 ust. 2 pkt 1 uol zaplanowane nakłady rzeczowe na aktywa trwałe wyniosły 107,5 tys. zł¹⁷.

- W 2020 r. zaplanowano środki w 10 kategoriach: odpis podstawowy, wyrównanie niedoborów – art. 58 ust. 1 uol, I ŻUBR, ŻUBR, UL - sporządzanie planów urządzania lasów art. 58 ust.2 pkt 6 uol, obowiązkowe wpłaty ze sprzedaży drewna, ANZI – zabezpieczenia infrastruktury niziny, ŻUBR-K, ŻUBR-N, wpłaty z jednostek – art. 53 ust. 1 uol.

W kategorii 1.4.1 wspólne przedsięwzięcia j.o. LP – art. 58 ust. 2 pkt 1 uol zaplanowane nakłady rzeczowe na aktywa trwałe wyniosły 226,2 tys. zł – hodowla i ochrona żubra.

- W 2021 r. zaplanowano środki w dziewięciu kategoriach: odpis podstawowy, wyrównanie niedoborów – art. 58 ust. 1 uol, I ŻUBR, ŻUBR, UL sporządzanie planów urządzania lasów art. 58 ust.2 pkt 6 uol, obowiązkowe wpłaty ze sprzedaży drewna, ANZI – zabezpieczenia infrastruktury niziny, ŻUBR-K, ŻUBR-N, wpłaty z jednostek – art. 53 ust. 1 uol.

Na wspólne przedsięwzięcia j.o. LP – art. 58 ust. 2 pkt 1 uol zaplanowane nakłady rzeczowe na aktywa trwałe wyniosły 336,2 tys. zł – hodowla i ochrona żubra.

(akta kontroli str. 5-7, 111-243, 244-263, 474-499)

W każdym z lat objętych kontrolą, *Prowizorium planu finansowo-gospodarczego* oraz *Plan finansowo-gospodarczy Nadleśnictwa*, został zatwierdzany w drodze zarządzeń przez Nadleśniczego. W ww. dokumentach uwzględniono kwotową wartość odpisu na FL stanowiącą 14% wartości sprzedanego drewna w latach 2019-2020 oraz 12% w 2021 r. Procentowa wartość wskaźnika ustalana była na podstawie zarządzeń Dyrektora RDLP w sprawie planów finansowo-gospodarczych. Zmiana wielkości wskaźnika odpisu z 14% na 12% nastąpiła w drodze zatwierdzenia zarządzeniem nr 22/2021 Nadleśniczego Nadleśnictwa Niepołomice z dnia 14 maja 2021 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego na rok 2021 wersja zasadnicza.

(akta kontroli str. 8-14, 19-41, 111-242)

W okresie objętym kontrolą Nadleśniczy zatwierdzał w drodze zarządzeń plany finansowo-gospodarcze¹⁸ – uwzględniające ustalone dla nadleśnictwa wielkości wskaźników odpisu na FL. W ciągu roku nie nastąpiły zmiany tych wskaźników wymagające korekty planów.

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo w każdym z lat osiągnęło dodatni wynik finansowy wynoszący odpowiednio:

- 2019 r.: 204,48 tys. zł,
- 2020 r.: 276,48 tys. zł,
- 2021 (I półrocze): 918,24 tys. zł.

Wartości wyników finansowych uwzględniały otrzymane w poszczególnych latach dopłaty z FL do działalności podstawowej i administracyjnej oraz dopłaty do zadań administracji publicznej.

(akta kontroli str. 51-63, 111-242, 244-263)

¹⁷ W tym zadanie I PRŁAÇLP^o – Projekt rozwoju łączności w LP w kwocie 80 tys. zł i zadanie: I ŻUBR Hodowla i ochrona żubra w kwocie 27,5 tys. zł.

¹⁸ Plany wydatków FL ustalano dwukrotnie w ciągu roku (tzw. prowizorium planu finansowo-gospodarczego na dany rok oraz w plan finansowo-gospodarczy wersja zasadnicza).

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zgodnie z § 23 ust. 4 statutu LP Nadleśniczy opracowywał plany finansowo-gospodarcze i odpowiadał za ich właściwą realizację. Stosownie do wymagań § 2 ust. 2 pkt 5 i pkt 8 zarządzenia DGLP ws. planów finansowo-gospodarczych PGL LP, plany te zawierały m.in. przychody i wydatki FL oraz zadania z niego finansowane. Nadleśniczy składał do DGLP za pośrednictwem RDLP stosowne wnioski o przyznanie środków na dofinansowanie realizacji zadań ze środków FL. Ponadto prawidłowo zatwierdzał, w formie zarządzeń, plany finansowo-gospodarcze na poszczególne lata przestrzegając odpowiedniej relacji kosztów do przychodów. Roczne plany finansowo-gospodarcze stanowiły podstawę gospodarki finansowej Nadleśnictwa stosownie do § 6 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe¹⁹.

OBSZAR

2. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego

Opis stanu
faktycznego

W latach 2019-2021 (I półrocze) zgodnie art. 57 ust. 1 pkt 1 uol odpis podstawowy na FL obciążający koszty działalności Nadleśnictwa wyliczany był na podstawie wartości sprzedaży drewna. Dodatkowo przychody FL uzupełnione były w 2020 r. o należności wynikające z odszkodowań, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 3 uol. Kontrola terminowości i poprawności naliczeń kwot odpisów na FL w wybranych miesiącach²⁰ wykazała, że Nadleśnictwo terminowo przekazywało kwotę odpowiadającą przyjętemu współczynnikowi²¹ wysokości odpisu i wartości sprzedanego drewna w miesiącu poprzedzającym przelew. W okresie od stycznia do kwietnia 2019 r. rozliczenie odbywało się na zasadzie kompensaty rozliczenia odpisu na FL z otrzymaną dopłatą na wyrównanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej. Taka praktyka wynikała z Zarządzenia nr 11 Dyrektora RDLP w Krakowie z dnia 8 maja 2019 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego RDLP w Krakowie na rok 2019. Wysokość należnego odpisu ustalano stosowną notą księgową.

(akta kontroli str. 5-7, 65-67, 69-73, 74-98, 244-263, 439-441, 471-473, 674-676)

Nadleśniczy wyjaśnił, że nie dokonywano *przelewów środków pieniężnych do RDLP w Krakowie z tytułu odpisów na fundusz leśny za m-c I, II i III 2019 r., ponieważ RDLP w Krakowie kompensowała odpis na fundusz leśny z dopłatą brutto należną Nadleśnictwu Niepołomice. Zgodnie z par 13 zarządzenia nr 21 Dyrektora RDLP w Krakowie z dnia 09 października 2018 r. w sprawie Prowizorium Planu Finansowo - Gospodarczego Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych na rok 2019.*

W związku z powyższym Nadleśnictwo Niepołomice w w/w okresie otrzymywało różnicę pomiędzy dopłatą brutto a odpisem na fundusz leśny. (...). Zmiana sposobu rozliczania należności i zobowiązań z tyt. Funduszu Leśnego została zmieniona zarządzeniem nr 12 z 14 maja 2020 par.11 pkt.5 o brzemieniu: „Wpłaty środków pieniężnych z tytułu rozrachunków o których mowa w pkt.2,3 i 4 powinny nastąpić do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu rozliczeniowym.

(akta kontroli str. 710-749)

W okresie objętym kontrolą, środki finansowe wydatkowane z FL przez Nadleśnictwo wyniosły odpowiednio: 5 333,95 tys. zł (tj. 59,85% kosztów ogółem w 2019 r.); 5 646,97 tys. zł (tj. 65,75% kosztów ogółem w 2020 r.) i 3 230,07 tys. zł (tj. 87,09% kosztów ogółem za I półrocze 2021 r.).

¹⁹ Dz.U. z 1994, Nr 134, poz. 692.

²⁰ Kontrola została przeprowadzona na próbie naliczeń kwot odpisów na FL w miesiącach styczeń i lipiec w latach 2019 – 2021.

²¹W latach od 2019 do 2020 – 14% oraz w 2021 r. - 12%.

Odpis podstawowy na FL wyniósł:

- 2019 r.: 1 118,93 tys. zł, tj. 13,37% kosztów ogółem (8 912,17 tys. zł),
- 2020 r.: 1 089,67 tys. zł, tj. 13,30% kosztów ogółem (8 588,85 tys. zł),
- 2021 r. (I półrocze): 521,41 tys. zł, tj. 14,32% kosztów ogółem (3 709,0 tys. zł).

W latach 2019-2021 (I półrocze) wysokość przychodów uzyskanych z FL w poszczególnych latach odpowiadała wysokości wydatkowanych środków otrzymanych z FL. Nadleśnictwo nie posiadało niewykorzystanych środków na koniec z każdego roku badanego okresu. Nadleśniczy nie wydawał zarządzeń w zakresie postępowania z niewykorzystanymi środkami FL. Na zadania celowe finansowane ze środków FL wydatkowano łącznie 448,25 tys. zł

(akta kontroli str. 5-7, 70-73, 244-263, 264)

W zarządzeniach Dyrektora RDLP w sprawie planów finansowo-gospodarczych na lata 2019, 2020 i 2021 ujęte były środki finansowe na wyrównanie niedoborów na realizację zadań o których mowa w art. 58 ust. 1 uol. Odpowiednio w 2019 r. było to 5 027,7 tys. zł, w 2020 r. 4 997,1 tys. zł i w 2021 r. (I półrocze) 2 747,9 tys. zł. Na podstawie ww. zarządzeń Nadleśnictwo uwzględniało w przyjętych planach finansowo-gospodarczych kwotę dopłaty z FL z tytułu wyrównania niedoborów powstałych przy realizacji zadań gospodarki leśnej oraz zadań dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa. RDLP przekazywała na konto Nadleśnictwa ww. kwotę podzieloną na miesięczne transze. Wyjątkiem był okres od stycznia do kwietnia 2019 r., kiedy rozliczenia pomiędzy RDLP a Nadleśnictwem realizowane były w formie kompensacji różnicy pomiędzy należnym odpisem na FL a wysokością kwoty na wyrównanie niedoborów.

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki niewyrównania niedoborów jak również przychody ze sprzedaży drewna nie kompensowały kosztów działalności Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 111-243, 244-263, 264)

Nadleśniczy wyjaśnił, że kwota dopłaty z FL była zatwierdzana przez RDLP w oparciu o wcześniejszą weryfikację planowanych przez Nadleśnictwo kosztów i przychodów. W planowaniu Nadleśnictwo opierało się m.in. na wartości otrzymywanego w wytycznych do planów finansowo-gospodarczych wskaźnika udziału planowanych kosztów do przychodów.

(akta kontroli str. 758-764)

W przyjętych w latach 2019-2021 planach finansowo-gospodarczych ujęto następujące zadania z katalogu przewidzianego w art. 58 ust. 1-3a ustawy o lasach:

1. Wykonanie chłodni na karmę soczystą Ośrodka Hodowli Żubrów (dalej: OHŻ) – 27,5 tys. zł.
2. Budowa nowego ogrodzenia zewnętrznego OHŻ – 219,50 tys. zł.
3. Amortyzacja OHŻ wraz z Obsługą OHŻ – łącznie 434,63 tys. zł.
5. Budowa wewnętrznych ciągów komunikacyjnych OHŻ – 25,10 tys. zł.
6. Zakup ciągnika do OHŻ- 27,00 tys. zł.
7. Zakup ładowacza czołowego do OHŻ – 3,30 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą zrealizowano trzy z nich, tj.: *Wykonanie chłodni na karmę soczystą OHŻ* oraz zrealizowane łącznie dwa zadania: *Obsługa OHŻ* oraz *Amortyzacja OHŻ* - na łączną kwotę 448,25 tys. zł, tj. mniejszą niż wnioskowaną 730,70 tys. zł. (opis w punkcie 1.4 wystąpienia). Różnica ta wynikała głównie z oszczędności pochodzących z wykonania chłodni, gdzie przystosowanie pomieszczenia garażowego na ten cel wyniosło 13,62 tys. zł, zamiast planowanych

275 tys. zł w ramach budowy nowej infrastruktury. Zakres przedmiotowy zadań mieścił się w katalogu zadań określonych w art. 58 ust. 1-3a uol.

(akta kontroli str. 243, 536-594, 621, 638-668, 669-673, 677-709)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo nie wydatkowało środków z FL na realizację wspólnych przedsięwzięć jednostek organizacyjnych LP oraz na cele określone w art. 58 ust. 3 i 3a uol.

(akta kontroli str. 6-7, 264)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo dokonywało darowizn na cele społeczno-użyteczne, ze środków pochodzących z podziału zysku:

- 2019 r. - 17,7 tys. zł, rozdzielono pomiędzy 12 różnych podmiotów, a jednostkowa wartość darowizny wahała się od 400 zł do 10 tys. zł (Fundacja Kwartalnika Wyklęci, której wniosek trafił do Nadleśnictwa wraz z pismem z RDLP)²².
- 2020 r.: - 33,10 tys. zł, rozdzielono pomiędzy 20 różnych podmiotów, a jednostkowa wartość darowizny wahała się od 200 zł do 10 tys. zł (Samodzielna Publiczna Stacja Pogotowia Ratunkowego W Niepołomicach)²³.
- 2021 r. (I półrocze): - 22,12 tys. zł, rozdzielono pomiędzy 11 różnych podmiotów, a jednostkowa wartość darowizny wahała się od 260 zł do 10 tys. zł (Ochotnicza Straż Pożarna)²⁴.

(akta kontroli str. 99-100, 244-263)

Nadleśniczy wyjaśnił, że szczegółowe zasady ustalania i rozdysponowania puli środków finansowych ustalane były w porozumieniu z RDLP po weryfikacji wyniku finansowego Nadleśnictwa. Otrzymywał on z RDLP informację o wysokości kwoty jaką mógł dysponować na cele socjalne i społeczne a *wartość środków na darowizny pochodzi z części wyniku finansowego ogółem po weryfikacji (do 15%)*.

(akta kontroli str. 756-757)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo zawarło w:

- 2019 r.: 61 umów na kwotę 7 450,45 tys. zł a ich wartość wyniosła 6 647,26 tys. zł,
- 2020 r.: 30 umów na kwotę 6 372,07 tys. zł a ich wartość wyniosła 4 751,68 tys. zł,
- 2021 r. (I półrocze): 24 umowy na kwotę 5 784,58 tys. zł a ich wartość wyniosła 3 269,27 tys. zł.

Szczegółowej kontroli zostało poddane pięć umów²⁵ o łącznej wartości 3 443,8 tys. zł, z których jedna, dotycząca ochrony żubrów była finansowana jako

²² Pozostałe podmioty, które po złożeniu wniosku do Nadleśnictwa otrzymały w 2019 r. darowizny to: Stowarzyszenie Monar Ośrodek Leczenia, Terapii I Rehabilitacji Uzależnień W Krakowie, Stowarzyszenie Inżynierów I Techników Leśnictwa I Drzewnictwa Zarząd Główny, Fundacja Dla Niepodległej, Ochotnicze Straże Pożarne (dalej: OSP), Małopolski Oddział Okręgowy Polski Czerwony Krzyż otrzymały kwoty od 400 zł do 1,4 tys. zł.

²³ Pozostałe podmioty, które po złożeniu wniosku do Nadleśnictwa otrzymały w 2020 r. darowizny to: Wojskowe Stowarzyszenie Kultura-Turystyka-Obrońność, Fundacja Im. Janusza Kurtyki, Niezależny Samorządowy Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych "Solidarność", Polski Związek Niewidomych Okręg Podkarpacki, Uniwersytet Przyrodniczy W Poznaniu, Fundacja Dzieciom "Zdążyć Z Pomocą", Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt Chronionych, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego W Warszawie Instytut Nauk Leśnych, Fundacja Siewpomaga, Teatr Za Jeden Uśmiech, Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Rejonowy W Tarnowie, Stowarzyszenie Inżynierów I Techników Leśnictwa I Drzewnictwa Zarząd Główny, Stowarzyszenie Kawalerii Ochotniczej Im. "Krakowskiej Brygady Kawalerii", OSP otrzymały kwoty od 200 zł do 5 tys. zł.

²⁴ Pozostałe podmioty, które po złożeniu wniosku do Nadleśnictwa otrzymały w 2021 r. darowizny to: Małopolski Związek Osób Niepełnosprawnych Bochnia, Fundacja Słoneczna Nadzieja, Fundacja Ignatium, Fundacja Dzieci z Domów Dziecka Ku Przyszłości – Szprotawa, Polskie Towarzystwo Leśne Warszawa, Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Wspólna Radość Kraków, Towarzystwo Mediów Lokalnych Warszawa, Uniwersytet Rolniczy Kraków, Fundacja Missionario wsparcie Dzieła Misyjnego w Rwandzie, Ochotnicza Straż Pożarna w Nowej Białej.

²⁵ Po dwie umowy o najwyższej wartości w latach 2019 i 2020 oraz w 2021 r. jedną umowę o najwyższej wartości w 2021 r., które zostały dofinansowane ze środków FL lub dotyczyły realizacji usług leśnych, w zakresie których Nadleśnictwo otrzymywało wyrównanie z FL.

zadanie celowe ze środków FL. Umowy²⁶ były realizowane na rzecz Nadleśnictwa otrzymującego dofinansowanie z FL swojej działalności podstawowej i administracyjnej.

(akta kontroli str. 431-438 516-518, 621, 628-637, 677-709)

Przy zawieraniu umów na realizację zadań, w tym z wykorzystaniem środków FL, przestrzegane były zasady upzp i uregulowania wewnętrzne nadleśnictwa w zakresie udzielania zamówień publicznych. Nadleśnictwo jako zamawiający prawidłowo określił: rodzaj zamówienia (dostawy/ usługi/ roboty budowlane), o którym mowa w art. 2 pkt 2, 8 i 10, art. 5c upzp; szacunkową wartość zamówienia w EUR/PLN stosując właściwy kurs euro; datę i podstawę ustalenia wartości szacunkowej zamówienia, o której mowa w art. 32-35 upzp; ogłoszenia zostały zamieszczone²⁷ w siedzibie zamawiającego²⁸ oraz na stronie internetowej i w BZP²⁹, i przekazane do UPUE³⁰ zgodnie z art. 11a upzp. daty składania i otwarcia ofert ustalono stosownie do art. 9a, art. 43, art. 86 ust. 2 upzp. w żadnym z kontrolowanych postępowań nie złożono ofert po terminie zgłoszeń, data i sposób przekazania wykonawcom ogłoszenia o wyborze oferty najkorzystniejszej odpowiadał wymogom art. 92 upzp.

(akta kontroli str. 19-41, 453-470, 500-515, 519-535, 595-620, 622-625)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo nie realizowało zadań, przy wykorzystaniu środków FL, wspólnie z podmiotami niewchodzącymi w strukturę LP. Nie realizowało również badań naukowych, sfinansowanych ze środków FL. Otrzymywało natomiast informacje z DGLP za pośrednictwem RDLP i dedykowanej strony internetowej o dostępnych wynikach badań. Nadleśnictwo nie korzystało ze środków funduszu stabilizacji.

(akta kontroli str. 5-7, 101-11-, 264)

Zgodnie z przyjętym w Nadleśnictwie regulaminem organizacyjnym³¹ nadzór nad całokształtem działalności Nadleśnictwa na zasadzie jednoosobowego kierownictwa sprawował Nadleśniczy. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z wymaganiami ww. regulaminu ustalono i wdrożono regulamin kontroli wewnętrznej.

(akta kontroli str. 8-14, 19-41, 42-50)

W latach 2019 – 2021 w Nadleśnictwie nie przeprowadzono kontroli dedykowanej wykorzystaniu FL. Zagadnienia związane z FL były elementem kontroli okresowej Nadleśnictwa przeprowadzonej w 2020 r. przez Inspekcję Lasów Państwowych na podstawie Zarządzenia nr 50 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Wystąpienie pokontrolne z dnia 2 lutego 2021 r. zawierało informację, że w wyniku przeprowadzonej kontroli nie wniesiono uwag, co do prawidłowości gospodarowania środkami FL. W dniu 4 marca 2021 r. Nadleśniczy, za pośrednictwem Dyrektora RDLP poinformował Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków.

Ponadto w Nadleśnictwie przeprowadzono kontrolę doraźną w sprawie *doniesień portalu internetowego dotyczących rzekomych nacisków na pracowników Lasów Państwowych w związku z przekazywaniem darowizn na Fundację „Dla Niepodległej” na budowę pomnika-kaplicy*. Kontrola została przeprowadzona w dniach 27 listopada do 4 grudnia 2020 r. przez RDLP.

²⁶ Umowy dotyczyły realizacji usług leśnych na terenie poszczególnych leśnictw wchodzących w skład Nadleśnictwa.

²⁷ Wymóg ten nie był wymagany w przypadku jednego z postępowań dotyczącego robót budowlanych.

²⁸ Kontrolowane 5 postępowań było wszczętych przed dniem 24 czerwca 2020 r.

²⁹ Biuletyn Zamówień Publicznych.

³⁰ Urząd Publikacji Unii Europejskiej.

³¹ Regulaminy przyjmowane zarządzeniami Nadleśniczego nr 20/2019 z dnia 15 marca 2019 r., nr 36/2020 z 30 stycznia 2020 r. i nr 21/2021 z dnia 29 kwietnia 2021 r.

W wystąpieniu pokontrolnym z 14 stycznia 2021 r. podpisanym przez Dyrektora RDLP wskazano, że nie znajdują potwierdzenia doniesienia medialne portalu internetowego dotyczące wywierania na Nadleśnictwo nacisków związanych z przekazywaniem darowizn na rzecz fundacji. W związku z nie stwierdzeniem nieprawidłowości odstąpiono od wydania zaleceń.

(akta kontroli str. 264, 278-335)

W trakcie kontroli NIK dokonano oględzin Polany Poszyna. Stwierdzono, że większa część Polany Poszyna rozciąga się po południowej stronie Drogi Królewskiej. Od strony południowo – wschodniej, w oddaleniu kilkunastu metrów od drogi, umieszczono drewnianą konstrukcję służącą m.in. za ołtarz polowy³². Na środku tej części Polany został wytyczony teren w kształcie prostokąta przeznaczony pod budowę kaplicy (zmiana zagospodarowania terenu wprowadzona w mpzp³³ gminy Kłaj). Obszar ten był opisany na mapie zagospodarowania przestrzennego jako użytek: pastwisko klasa V, wydzierżawiony był Fundacji dla Niepodległej (za wyjątkiem pasa wzdłuż północnej granicy wydzielenia zajętego pod drogę leśną - Droga Królewska). Przedmiotowy teren w mpzp był oznaczony symbolem 1.ZLU2 i posiadał naniesione granice zabudowy (tj. wytyczony prostokąt dopuszczalnej zabudowy wskazany w mpzp).

Wniosek o zaopiniowanie projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nadleśnictwo otrzymało za pośrednictwem RDLP pismem z dnia 2 kwietnia 2019 r. Zastępca Nadleśniczego pismem z dnia 16 kwietnia 2019 r. zaopiniował pozytywnie *zapisy przedmiotowego projektu*.

Zmiana sposobu zagospodarowania polegać miała na dopuszczeniu w południowej części Polany Poszyna (dotychczas niezabudowanej – opisanej jako sposób zagospodarowania - 1.ZLU2) budowy budynku o maksymalnej wysokości 20 m.

(akta kontroli str. 336-374, 375-415, 710-749, 777-823)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia gospodarowanie przez Nadleśnictwo środkami z FL w latach 2019-2021 (I półrocze). Skontrolowane pięć umów (na zadania o najwyższej wartości) zawarto w wyniku przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego zgodnie z wymogami upzp.

Nadleśnictwo poprawnie ustalało wysokość odpisu podstawowego na FL i terminowo przekazywało odpowiednie kwoty do RDLP.

³² Konstrukcja ta znajduje się na obszarze oddziału nr 116 I – opisanego na mapie zagospodarowania przestrzennego jako użytek leśny.

³³ Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W związku z niesformułowaniem uwag i wniosków pokontrolnych, Najwyższa Izba Kontroli nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, listopad 2021 r.

Kontroler
Małgorzata Kram
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis